

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
Інститут управління, технологій та права

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ

«СХВАЛЕНО»

на засіданні приймальної комісії
ДУІТ

Протокол № 2 від «03» лютого 2020 р.

Ректор ДУІТ _____ В.В. Панін

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Інституту управління,
технологій та права
Протокол № 6 від «21» січня 2020 р.

Голова Вченої ради Інституту

_____ М.В. Ковбатюк

ПРОГРАМА

**вступного фахового випробування на навчання для здобуття
рівня вищої освіти - першого (бакалаврського)
зі спеціальності 051 «Економіка»
на базі освітньо-кваліфікаційного рівня
«МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ»**

Київ - 2020

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	3
3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА».....	4
4. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА».....	7
5. ПРИКЛАДИ ЗАДАЧ.....	9
6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	10

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Правил прийому до Державного університету інфраструктури та технологій Університет здійснює підготовку за рівнем вищої освіти - першим (бакалаврським) за освітньо-професійними програмами зі скороченим терміном навчання осіб, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст».

Програма фахових випробувань зі спеціальності 051 «Економіка» (далі - Програма) є нормативним документом Державного університету інфраструктури та технологій, який розроблено кафедрою економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування на основі освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво».

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України та згідно Правил прийому на навчання до Державного університету інфраструктури та технологій.

Державний університет інфраструктури та технологій приймає на перший (зі скороченим терміном навчання) або другий (третій) курс (з нормативним терміном навчання на вакантні місця) осіб, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, на визначену кількість місць для здобуття ступеня бакалавра.

Зарахування до Університету здійснюється за результатами вступного випробування в межах ліцензійного обсягу.

Програма випробування включає два теоретичних питання та одну задачу з дисципліни «Економіка підприємства».

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Вступники складають письмове вступне випробування з фаху, результати якого оцінюються за «двісті бальною» шкалою (від 100 до 200). Шкала оцінювання починається від 100 балів. За вірну відповідь абітурієнт отримує:

Завдання	Максимальна кількість балів
Перше теоретичне питання	80
Друге теоретичне питання	80
Задача	40
Разом	200

Мінімальний прохідний бал - 130 балів. Якщо абітурієнт здав вступне письмове випробування на 100-129 балів, він (вона) не рекомендується до навчання.

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Тема 1. Теорії та моделі підприємств. Поняття та цілі діяльності підприємств; основні напрямки діяльності підприємства; створення, ліквідація та реорганізація підприємства; принципи управління підприємством, колективний договір, моделі підприємств.

Тема 2. Основи підприємництва. Сутність, значення та організаційно-правові форми здійснення підприємницької діяльності; типологія середовища та активізація підприємництва; договірні взаємовідносини в бізнесі; характеристика партнерських зв'язків; поняття і форми міжнародного бізнесу; регулювання міжнародної підприємницької діяльності.

Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми. Класифікація підприємств за метою та характером діяльності; види підприємств за формою власності майна; види підприємств за національною належністю капіталу; класифікація підприємств за галузево-функціональним видом діяльності; класифікація підприємств за кількістю працівників; організаційно-правові форми підприємств.

Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання підприємства. Поняття, функції і структура ринку; принципи поведінки суб'єктів господарювання на ринку; складові зовнішнього середовища господарювання підприємства; вплив зовнішнього середовища на діяльність підприємства.

Тема 5. Структура та управління підприємством. Необхідність управління; функції управління; поняття та основа класифікації методів управління; змістова характеристика окремих методів управління; загальна характеристика організаційної структури управління; типи організаційних структур управління; система державного управління суб'єктами господарювання; організація та взаємодія центральних органів виконавчої влади.

Тема 6. Ринок і продукція. Поняття та функції ринку їх класифікація; інфраструктура ринку; характеристика продукції; фактори впливу на вибір продукції споживачем.

Тема 7. Товарна та цінова політика підприємства. Загальна характеристика ціни, види цін; загальні та специфічні чинники ціноутворення; методи ціноутворення на продукцію; цінова стратегія підприємства.

Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства. Сутність і принципи прогнозування; методи прогнозування; методологічні основи планування; специфічні принципи та види планування; методи планування на підприємстві; стратегічне планування; тактичне й оперативне планування.

Тема 9. Обґрунтування виробничої програми підприємства. Загальна характеристика виробничої програми; маркетингова діяльність і формування програми випуску продукції (надання послуг).

Тема 10. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці. Поняття, класифікація та структура персоналу; визначення чисельності окремих категорій працівників; сучасна кадрова політика підприємства; система управління персоналом на підприємстві; загальна характеристика процесу оцінки персоналу; комплексна оцінка персоналу; специфічні складові оцінки робітників; сутність продуктивності праці; класифікація чинників динаміки продуктивності праці; система, моделі та методи мотивації; принципи та порядок регулювання поведінки працівників; поняття та функції сучасної політики оплати праці; основи організації оплати праці; форми заробітної плати; системи оплати праці; застосування доплат і надбавок; принципи формування системи преміювання.

Тема 11. Інтелектуальний капітал. Поняття та види нематеріальних ресурсів; об'єкти промислової власності; об'єкти, що охороняються авторським правом та суміжними правами; об'єкти інтелектуальної власності; поняття та охорона права власності; реалізація права власності на нематеріальні ресурси; цілі та особливості оцінки нематеріальних активів; методи оцінки вартості нематеріальних активів.

Тема 12. Основний капітал. Сутність і види капіталу; виробничі фонди підприємства; вартісна оцінка основних фондів; класифікація і структура основних фондів; амортизація основних фондів; ремонт, модернізація і заміна діючих засобів праці; розширене відтворення основних фондів; показники ефективності використання основних фондів; напрямки інтенсифікації відтворення основних фондів.

Тема 13. Оборотний капітал. Склад і структура оборотних фондів; нормування оборотних фондів; ефективність використання оборотних фондів.

Тема 14. Інвестиції. Характеристика інвестицій; різновиди і структура капітальних вкладень; обчислення необхідного обсягу виробничих інвестицій; джерела фінансування виробничих інвестицій; загальна характеристика цінних паперів; формування і функціонування фондового ринку; державне регулювання випуску та обігу цінних паперів; необхідність залучення, види, форми і структура іноземних інвестицій; державне регулювання та ефективність залучення іноземних інвестицій; оцінка ефективності виробничих і фінансових інвестицій.

Тема 15. Інноваційна діяльність. Поняття та класифікація інноваційних процесів; сутнісно-змістова характеристика НТП і НТР; загальні та пріоритетні напрями НТП; поняття, напрями та об'єкти організаційного прогресу; ефективність технічних нововведень.

Тема 16. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства.

Сутнісна характеристика техніко-технологічної бази (ТТБ) виробництва; складові й тенденції розвитку ТТБ; оцінка технічного рівня підприємства; основні етапи і планування технічного розвитку підприємства; суть і види лізингу; організаційно-правові основи здійснення лізингових операцій; поняття, види та чинники формування виробничої потужності підприємства; методичні принципи розрахунку виробничої потужності; використання виробничої потужності.

Тема 17. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика. Форми і системи матеріально-технічного забезпечення; обчислення потреби в матеріалах; запаси матеріалів та регулювання запасів; логістичні системи забезпечення виробництва; удосконалення системи матеріально-технічного постачання на підприємстві.

Тема 18. Організація операційної діяльності. Структура виробничого процесу; принципи організації виробничого процесу; організаційні типи виробництва; виробничий цикл та його структура; методи поєднання операцій та їхній вплив на виробничий цикл; особливості обчислення виробничого циклу складного виробу; організація не потокового виробництва; загальна характеристика потокового виробництва; тенденції розвитку потокового виробництва; концентрація і деконцентрація виробництва; спеціалізація виробництва.

Тема 19. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції. Суть, показники та методи оцінювання якості продукції; конкурентоспроможність продукції; ефективність і способи її підвищення; стандартизація продукції; сертифікація продукції та система якості; державний нагляд за якістю; внутрішньовиробничий технічний контроль.

Тема 20. Витрати підприємства. Витрати та собівартість продукції; класифікація витрат; система управління витратами; формування і контроль витрат за місцями та центрами відповідальності; співвідношення змінних і постійних витрат; кошторис виробництва; собівартість різних видів продукції; сутність і методи калькулювання; методи обчислення основних статей калькуляції.

Тема 21. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання. Характеристика фінансової діяльності; планування фінансової діяльності; сутність і показники прибутку; джерела прибутку та його обчислення; напрямки використання прибутку; сутність та інформаційна база оцінки фінансово-економічного стану підприємства; оцінка прибутковості та активності; оцінка фінансової стійкості та платоспроможності.

Тема 22. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності. Економічна суть і загальна методологія визначення ефективності виробничих і фінансових інвестицій;

види ефективності виробництва; вимірювання ефективності діяльності; оцінка соціальної ефективності.

Тема 23. Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність. Класифікація та загальна характеристика ефективності виробництва; напрямки дії та використання окремих чинників підвищення ефективності діяльності підприємства; конкурентоспроможність підприємства: формування та оцінка.

Тема 24. Сучасні моделі розвитку підприємств. Цикл, фази та етапи обґрунтування інвестиційного проекту; фінансовий план та оцінка ефективності інвестиційного проекту; інноваційний розвиток підприємств; оновлення продукції підприємства в сучасних умовах.

Тема 25. Трансформація і реструктуризація підприємств. Необхідність, сутність і мета реструктуризації підприємства; форми і види реструктуризації; порядок, концепція та варіанти реструктуризації; реалізація та оцінка ефективності проектів реструктуризації; загальна характеристика санації; структурні елементи санації.

Тема 26. Оптимізація бізнес-процесів підприємства. Виробничо-комерційна діяльність підприємства; область торгового обороту виробничих активів; формування потенціалу прибутковості; державне регулювання бізнес-процесів підприємств.

Тема 27. Економічна безпека підприємства. Поняття й цілі економічної безпеки підприємства; структурні елементи і схема організації економічної безпеки; методологія оцінки рівня економічної безпеки; аналіз і оцінка досягнутого рівня економічної безпеки; фінансова, інтелектуальна й кадрова, техніко-технологічна, політико-правова, інформаційна, екологічна, силова складові економічної безпеки підприємства; принципи організації та ключові завдання і служби безпеки фірми; функції, об'єкти та управління безпекою.

4. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

1. Підприємство як особлива форма організації виробництва.
2. Методи управління підприємством.
3. Класифікація і структура основних засобів підприємства.
4. Форми та системи оплати праці.
5. Стратегічне планування діяльності підприємства.
6. Визначення сутності підприємництва, їх організаційно-правові форми.
7. Сутність та методи прогнозування діяльності підприємства.
8. Основні економічні, організаційні та юридичні ознаки підприємства.
9. Функції та класифікація підприємств.

10. Макросередовище та фактори його впливу на діяльність підприємства.
11. Основні напрями діяльності підприємства.
12. Організаційно-правові форми підприємств.
13. Поняття, класифікація та структура персоналу.
14. Управління якістю продукції.
15. Інфраструктура ринку.
16. Сутність і функції управління підприємством.
17. Організаційна структура управління підприємством та її типи.
18. Поняття та види нематеріальних ресурсів.
19. Мікросередовище та фактори його впливу на діяльність підприємства.
20. Поняття ринку та функції ринку.
21. Методи ціноутворення.
22. Склад і структура оборотних засобів підприємства.
23. Ефективність використання основних засобів підприємства.
24. Типи ринків.
25. Загальна характеристика продукції, вимірники обсягу продукції.
26. Якість продукції та її показники.
27. Поняття та напрями товарної політики.
28. Оперативно-тактичне планування діяльності підприємства.
29. Формування товарної стратегії.
30. Етапи планування.
31. Ефективність використання оборотних засобів підприємства.
32. Методи оцінки якості продукції.
33. Інноваційна діяльність підприємства.
34. Поняття та цілі цінової політики.
35. Види цінової політики на підприємстві.
36. Планування діяльності підприємства як функція управління.
37. Амортизація основних засобів підприємства.
38. Основні чинники формування цін на продукцію.
39. Види і методи планування діяльності підприємства.
40. Формування стратегії цінової політики на підприємстві.
41. Сутність і методи калькулювання.
42. Інвестиційна діяльність підприємства.
43. Фінансово-економічні результати господарської діяльності.
44. Витрати підприємства.
45. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.

5. ПРИКЛАДИ ЗАДАЧ

Задача 1

Повна собівартість виробу - 500 грн. Рівень рентабельності даного виробу - 25 %.

Визначити оптову (відпускну) ціну виробу.

Задача 2

Оптова (відпускна) ціна виробу - 700 грн. Податок на додану вартість (ПДВ) - 20 %.

Розрахувати відпускну ціну з ПДВ.

Задача 3

Відпускна ціна виробу з ПДВ - 840 грн. Торгівельна надбавка - 25 % до відпускної ціни з ПДВ. Розрахувати роздрібну ціну виробу.

Задача 4

Визначити фондомісткість продукції, якщо середньорічна вартість основних засобів - 4 970 тис. грн, а обсяг випуску продукції - 10 млн грн.

Задача 5

Обчислити фондovіддачу, якщо середньорічна вартість основних засобів - 2 920 тис. грн, а обсяг випуску продукції 10,5 млн грн.

Задача 6

Розрахувати фондоозброєність праці, якщо середньорічна вартість основних засобів - 5 880 тис. грн, а чисельність промислово-виробничого персоналу - 1050 осіб.

Задача 7

Обчислити коефіцієнт змінності роботи верстатів цеху, якщо 25 із них працюють в одну зміну, а 80 - в дві зміни.

Задача 8

Визначити рентабельність виробу, якщо повна собівартість виробу - 200 грн, а його відпускна ціна (без ПДВ) - 250 грн.

Задача 9

Визначити місячну потребу підприємства в сировині, якщо для забезпечення виконання денної програми слід використовувати 700 кг сировини, крім того, втрати сировини становлять 2 %. Протягом місяця підприємство працює 21 робочий день.

Задача 10

Місячний оклад працівника - 5500 грн. Планом було передбачено 22 робочих днів за місяць, а працівник відпрацював - 19 робочих днів (3 дні хворів). Визначити місячний заробіток працівника за відпрацьований час.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-ІУ* [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Бойчик І. М. Економіка підприємства. Навч. посіб. - К.: Кондор, 2016. - 378 с.
3. Гетьман О. О. Економіка підприємства. 2-ге видання. Навчальний посібник. - К.: ЦУЛ, 2017.-480 с.
4. Гончаров С. М. Тлумачний словник економіста. Навчальний посібник рекомендований МОН України. - К.: ЦУЛ, 2017. - 268 с.
5. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства. 2-ге видання. Навчальний посібник. - К.: ЦУЛ, 2012.-302 с.
6. Економіка підприємства: Навч. посіб. / За ред. А.В. Шегди. -К.: Знання. - Прес, 2004. - 335 с.
7. Економіка підприємства: Підручник. За ред. С.Ф. Покропивного. - Вид. 2-ге, перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2004. - 528 с.
8. Захарченко В. І. Економіка підприємства. Практикум. - К.: ЦУЛ, 2017. - 144 с.
9. Іванілов О. С. Економіка підприємства 2-ге видання. Підручник затверджений МОН України. - К.: ЦУЛ, 2011. - 728 с.
10. Крайник О. П., Барвінська Є. С. Економіка підприємства. Навчальний посібник / За редакцією Крайник О. П. - 2-ге вид. оновлене і доповнено - Львів: «Інтелект-Захід», 2005. - 296 с.
11. Круш П. В., Клименко О. В. Економіка (розрахунки фінансово-інвестиційних операцій в EXEL). Навчальний посібник. - К.: ЦУЛ, 2014. - 264 с.
12. Манів З. О. Економіка підприємства: Навчальний посібник. 2-ге вид. / З.О. Манів, І. М. Луцький. - К.: Знання, 2006. - 580 с.
13. Петренко М. І., Храбан А. А. Економіка підприємства. Навчальний посібник. - Вінниця: ВНТУ, 2006. - 199 с.
14. Планування діяльності підприємства: Навч.-метод, посібник для самост. вивч. дисц. / М. А. Белов, Н. М. Євдокимова, В. Є. Москалюк та ін.; За заг. ред. В. Є. Москалюка. - К: КНЕУ, 2005. - 384 с.
15. Тарасюк Г. М., Шваб Л. 1. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник. - 4-те вид. - К.: Каравела, 2011. - 352 с.
16. Шарко М. В. Економіка підприємства. Навч. Посібник / М. В. Шарко, Н. В. Мешкова-Кравченко, О. М. Радкевич. - Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. - 436 с.
17. Шарко М.В., Латкіна С.А., Мешкова-Кравченко Н. В. Економіка підприємства (Частина 2. Практикум): навчальний посібник / М.В. Шарко, С.А. Латкіна, Н.В. Мешкова-Кравченко. - Херсон: ОЛДПЛЮС, 2016. - 278 с.

**Декан ФУТ,
д.е.н., проф.**

С.М. Боняр

**Укладач:
зав. кафедри економіки,
маркетингу та бізнес-
адміністрування,
д.е.н., проф.**

В.П. Яновська